

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS HAJDUMEGYEI FÜGGETLENSÉGI PÁRT HIVATALOS KOZLONYE.

ELŐFIZETESI ÁRAK:

Helyben: félévre 6 kor., negyedévre 3 kor. — ill.
Vidéken: félévre 9 kor., negyedévre 4 kor. 50 fill.

FŐSZERKESZTŐ:

BENEDEK JÁNOS.

POLITIKAI ROVATVEZETŐ:

Dr. BOROSS LAJOS.

FELELŐS SZERKESZTŐ ÉS KIADÓ

SZÉKELY IMRE.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:

Debreczen, Fő tér 42. szám. Lamprecht palota
első emelet, az udvarban.

Kossuth Lajos szobra.

— Szoborleplezés H.-Nánáson. —

— október 3.

(L. J.) A nagy és erős jellemek mindinkább kiveszében vannak, a szép, önzetlen munkás és másoknak például szolgálható élet mind nagyobb ritkaság a földön. Azért kívánatos, hogy a nagy jellemek szellemét felidézzük, alakjaikat megörökítsük, hogy mindenkitől láttassanak és annak képe, mása az emlékezetben megőriztessék.

A legnagyobb jellem, kinek neve a történelem lapjaira arany betűkkel van beírva: Kossuth Lajos ércszobra már az ország több helyén áll és aki megpillantja, kell, hogy észébe jusson, miként kell önzetlenül szeretni a hazát, miként kell a hazáért, annak függetlenségeért munkálkodni, ha kell szenvedni, életet áldozni.

Mindezeket Kossuth Lajos ércbe öntött alakja, tegnap óta Bocskay ivadékaiknak nemes fészkeben, Hajdunánáson hirdeti.

A tiszta honszeretet érzelmeiből, az önzetlenség, a páratlanul álló nemes jellem ragyogó tulajdonaiból, Kossuth munkás életének buzdító mozzanataiból örök mintaképpül szobrot varázsolt Hajdunánás főterére Bocskay népe.

A törhetetlen, lángoló hazaszeretet, Kossuth Lajos fenséges alakjának emléke varázsolta Hajdunánás városába a magyar nemzet megváltójának ércbeöntött dicső alakját.

Megteremtették Bocskay ivadékaik e szobrot, hála ezért e derék népnek. Mert azzal, hogy Hajdunánás közönsége saját erejéből, minden külső és más helyről jövő segítség nélkül egy év leforgása alatt ércbe öntette Kossuth Lajos alakját: példát, még pedig ragyogó példát mutatott az országnak: miként kell szeretni a hazát!

Emlékezetes nap lesz a tegnapi a hajduk történetében. Dicsőséges, fenséges nap, melyre büszkén emlékezhetik mindenkör vissza Hajdunánás lelkes, magyar közönségének apraja, nagya.

Az egész ország szeme tegnap a hajdunás ősi fészke felé, Hajdunánásra fordította a tekintetét és figyelt arra, mi történik ott, és mit fog mondani Kossuth Ferenc, az ország legnagyobb ellenzéki pártjának vezére, kitől ez alkalommal fontos politikai nyilatkozatot vártak.

Az meg is történt:

Kossuth Ferenc a szoborleplezés követő banketten majdnem háromnegyed óráig tartó beszédben foglalkozott a jelen politikai helyzettel és — a jövő teendőivel és nyíltan, félreérthetetlenül mutatott rá úgy a maga, mint pártja jövőendő magartására.

A szoborleplezési ünnepélyről tudósítónk az alábbiakban számol be:

A szoborleplezésre jövő országgyűlési képviselőket, valamint a fővárosi többi vendégek szombat este a gyorsvonattal érkeztek meg. A gyorsvonat késéssel jött be, aminek oka az a két, valóban kedves meglepetés volt, mely a képviselőket érte. Ugyanis Püspökladánynál Papp Elek választói zászlók alatt vonultak ki a pályaudvarra, hol a városbíró üdvözölte szép beszédében Kossuth Ferencet. Kossuth meghatóttan köszönte meg az iránta tanúsított ragaszkodást. Még nagyobb számú tömeg üdvözölte Kossuthot és a vele jövő képviselőket a kabai állománál. A zászlók alatt kivonult derék kabaik lelkes tüntetésben és véget nem érő eljenzésben adtak kifejezést Kossuth iránti nagy szeretetüknek.

A debreczeni pályaudvar és az állomás épülete is megtelt a Kossuthékat váró, hazafias közönséggel. A gyorsvonat 6 óra 51 perckor rohogott be a pályaudvarra. Elsőnek Kossuth Ferenc lépett a peronra, kinek láttára hatalmas éljenzés zúgott végig a várakzók sűrű sorain. Kossuthal jöttek: Hentaller Lajos, Nessi Pál, Pozsgay Miklós, Papp Elek, Bakonyi Samu, Benedek János, Marjay Péter, Kovács Gyula, Sebes Dénes, Horváth Gyula, Mezőssy Béla, Benes László országgyűlési képviselők, Pallay Sándor a párt útkára, Somogyi Aladár dr. Kávássy Sándor és Pongrácz Gyula kültag, Sebők Zsigmond író, Jelfy a Vasárnapi Ujság munkatársa és még többen.

Az érkezőket az I. osztályú váróterem előtt a függetlenségi párt vezető emberei élén Márton Imre pártelnök fogadta. Márton Imre örömet fejezte ki a felett, hogy Kossuthot Debreczenben üdvözölheti és ismét jó egészségben látja.

Kossuth Ferenc válasza a következő volt:

— Tisztelt barátaim! Egyes ember nagyon keveset tehet az országért. De ez a kevés is sokká lesz, ha valamennyien, kik a hazában élünk, vállvetve szállunk síkra eszméink diadaláért. Ha haladunk, megsegít bennünket a közszellem, mely sehol annyira nem ébredett soha, mint Debreczen nemes városának a falai között. A fennhirdetett eszmék győzedelmét kívánom én e helyen és kérem önöket, legyen mindannyioknak ez az óhajtasuk!

Az állomástól a képviselők nagy kísérettel, hosszú kocsisorban az Angol Királynő-szállodába hajtottak.

Este fél 9 órakor az Angol Királynő fehértermében társas vacsora volt, melyben a képviselőkön és a többi fővárosi vendégek kivül az itteni függetlenségi párt sok tagja vett részt. Ott voltak: Márton Imre, Sinka Sándor, Nagy Zsigmond, Haranghy Sándor, Fejér Ferenc, Bacsó Dezső, Burger

Péter, ifj. Kertész János, Kertész Mihály, Kardos Samu, dr. Varga Lajos, Pongrácz Gyula, Liptay Miklós, Dankó Mihály és fiai, Liptay József, Klein János és még sokan.

A vacsoránál elsőnek Márton Imre emelt poharat. Szép szavakban méltatta Kossuth Ferenc érdemeit, fáradhatatlan buzgalmát, lángoló hazaszeretét Kossuth Ferenczre üritette az első poharat.

Márton Imre pohárköszöntőjére Kossuth az alábbiakban válaszolt:

— Mi nem szorultunk lelkesedésre, szívünkben hordjuk azt s nem fog az soha kialudni. Amikor mi a hajdunánási ünnepére elzarándokolunk, kötelességünk teljesítjük: hirdetjük és igyekezzünk fentartani a legszentebb eszmét, a haza függetlenségének eszméjét. És igyekezzünk magassá emelni, legdicsőbbé tenni a Kossuth Lajos emlékét, aki nemesak nekem volt atyám, atyja volt a nemzetnek is. Ha minden magyar ember szívében hódítani fog ez eszme, akkor független és szabad lesz Magyarország. A független Magyarország eljöttére üritik én s üritenek önök is poharat!

Hosszantartó, lelkes éljenzés követte e szép szavakat, mely olyan tiszta visszhangra talált valamennyi jelenlevő szívében.

Sinka Sándor főiskolai tanár emlékedt aztán szólásra. Hosszan, szépen fejtegette azokat az eszméket, melyek a halhatatlan kormányzóknak köszönhetik születésüket és amely eszméknek megvalósulásáért küzd és küzdeni fog is a nagy kormányzó fiának vezetésével Magyarország minden igaz, hazaszerető polgára. Ezeknek az eszméknek megvalósulásáért ürit poharat.

Sinka beszéde után kedves, szép meglepetés következett. A Kossuth Dalkör tagjai vonultak be a terembe és remek precizitással szebbnél-szebb Kossuth és Kurucz nótákat énekeltek. A nem várt szerenád kellemesen hatott nemcsak Kossuthra, de a társaság valamennyi tagjára is. A dalokat bő tapsal honorálták.

Az énekszámok befejezése után a tevékeny Dalkör buzgó titkára, Bacsó Dezső dr. a Dalkör nevében üdvözölte Kossuthot, ki meghatva köszönte meg a dalosoknak a szép figyelmességet és buzdította őket, hogy dallal küzdjenek azokért az eszmékért, mely eszmék megteremtőjének nevét a Dalkör viseli.

Azután Bakonyi Samu dr. Debreczen város szeretett képviselője szólalt meg. Tartalmas, szép beszédet tartott, melyben mint debreczeni képviselő üdvözli városában képviselőtársait.

Marjay Péter a madarak vándorlásához hasonlítja a nánási zarándokut. A többi között ezt mondta:

— És mint a vándormadar, ha utjában kies szigetet talál, megpihen azon; úgy pihenünk mi meg itt Debreczen városában, a hazafiságnak kies szigetén.

Arra kéri az Istent, vajha ez ország minden polgára szem kötelességének tartaná elzarándokolni mindszokra a helyekre, melyeken Kossuthnak és az ő eszméinek ünnepet szentelnek.

MODERN GŐZMOSODA

Debreczen, Széchenyi-utca 42. — Telefon. — Gyűjtő-kocsi.

Benedek János beszélt aztán azon a kedves, megkapó hangon, mely a nagytehetségű képviselőt mindenütt olyan rokonszenvesse teszi. Mint Bakonyinak egyik választópolgára poharát szeretett képviselője egésszégére őríti.

Még néhány pohárköszöntő után megjelent Magyar Imre és a képviselők, választók egyaránt nagy gyönyörűséggel hallgaták a Magyariek könnyfakasztó, bubánatos, szép, magyar nótáit.

A szép társaság éjfélkor oszlott szét.

*

Már reggel fél 8 óra előtt nagy néptömeg hullámszott a nagy állomás pályaudvarán.

A szinte tavaszias, nyájas napsugár még jobban felderítette a nagy napnak örvendő hazafiakat. Vidám tarkaságban jártak, keltek nők és férfiak, képviselők, előkelőségek, vidéki küldötségek, magyar ruhás diákok.

Ott voltak Hajdu vármegye képviselőiben Rásó Gyula alispán, Wessprémy Zoltán főjegyző, dr. Czeglédy Mihály főügyész, Orosz Endre, Sepay Dezső dr., Cseke Miklós árvaszéki ülnökök, Nábráczky István, Nemes Zoltán főszolgabírók, Pakozdy Sándor jegyző, Miskolczy Lajos, Ludán Géza szolgabírók.

Debreczen város képviselőiben Kovács József polgármester és dr. Magoss György főügyész kocsin mentek Nánásra, míg Debreczen küldötségének harmadik tagja, dr. Bakonyi Samu biz. tag, a képviselőkkel utazott.

A hat-nyolcezszáz ember közt ott volt Pósa Lajos is bájos feleségével, továbbá Révi Nándor dr. nejevel, a Csokona-kör képviselőiben dr. Kardos Albert.

A küldötségek között legnagyobb a debreczeni főiskola 100 tagu magyar ruhás küldötsége, aztán Hajduszoboszlóról: Fekete Sándor polgármester, Lengyel Imre ny. táblabíró, Padrah Sándor, Ludány Imre, Bor János szerkesztő, Adám János, Kirecsy János, Horogh György; Kabáról: Nagy Lajos pártelnök, Ritókh István, tanító, Bálint Imre, — Hegedűs Károly; Nádudvarról: Doby Sándor pártelnök, Veress Géza, Boldizsár Zsigmond; Nagylétéről: Guba József pártelnök, Bara Péter; Földesről: Kiss József főbíró, Fodor Imre; Tetétlenről: Teleki Sándor; Diószegi lelkész vezetésével Sámson küldötsége; azonkívül Bősörmény polgármestere; Hajduhadház küldötsége, Téglás és még több város és község küldött koszuival.

Az önértéztől dagadó kebellet, az örömtől sugárzó arcozat ült vonatra a sok, jó, igaz magyar.

Nyolcz óra 9 perczkor fűyült a vonat és megindult a hazafias zarándokok nagy seregével Hajdunánás felé.

*

Hajdunánás pályaudvarán ezer és ezer ember várta a vendégeket. Fehérruhás leánykák szíjai zászlókkal vonultak ki. Ahogy Kossuth Ferenc és a vendégek a vonatról lezállottak, Brassai Károly tanár lelkes szavakban üdvözölte a vendégeket. A hajdu nép megértette Kossuth üzenetét, szívébe véste, kiirtani nem lehet soha, most, mikor ennek látható oltárt emeltek, mely a szabadságot fogja hirdetni örökké.

Kossuth Ferenc rövid válaszában köszönetet mondott a fogadtatásért.

Mután a vendégek a várakozó kocsikon elhelyezkedtek és kísérv a beláthatatlan, ezerre menő néptömegetől, a városházához vonultak. Rövid pihenő után megkezdődött az istentisztelet.

Benkő Lajos ref. lelkész gyönyörű szónoklatot tartott, majd a zsoltárok elénekélése után véget ért az istentisztelet és a városháza előtti téren kezdetét vette a tulajdonképeni ünnepély, a szobor leleplezése.

Beláthatatlan néptömeg hullámszott a városháza előtti óriási nagy, tágas térségen.

A vendégek a pódiumon helyezkedtek el és mindjárt kezdetét vette az ünnepély, melyet az ottani dalárda Himnusza nyitott meg.

Csohány László a szoborbizottság elnöke tartott beszédet, melyben elmondotta a szobor történetének keletkezését, kiemelve, hogy annak költségeihez csak a Nánáson lakók járultak.

A hajduk népszerű és szeretett követe: Rákosi Viktor diszmagyarban lépett ezután elő és hazafiságtól duzzadó, költői gondolatokban bővelkedő gyönyörű megnyitó beszédet mondott.

Rákosi beszéde a következő:

Mélyen tisztelt ünneplő gyülekezet, kedves Hajdu testvéreim!

Én a kicsinyek közt a legkisebb elhívtam Istenőtől, hogy a nagyok közt a legnagyobbat ünnepelem. De merészséget tanulok a kis paosirtától, mely elég vakmerő hajnalhasadtakor a nap fölé röpülni Isten dicsőségéről és a szabadságról dalolni. Én is repülök a mi fényes napunk fölé, hirdetem az Isten dicsőségét, amiért Kossuthot adta nekünk és danolok a szabadságról, melynek Kossuth a legnagyobb prófétája volt. (Élénk taps és éljenzés.) Historiai föld ez, melyen állunk, bár itt váromok nem beszélnek a multról, historiává teszi a nép, amely rajta lakik, amely szolgál és jobbágy nem volt soha, mert ezt a földet és a szabadságot egyszerre kapta a nagy Boeskaytól. (Zajos éljenzés.) Azért ez a nép talán jobban megtudja becsülni a hazá nagyjait, mint sok része az országnak, ahol pedig mohlepte váromok beszélhetnek az ősök nagy tetteiről. Ez a „nemzet“ 1000 éve él itt és én örök életet jósolok neki, mert mindig voltak nagy szellemei, akik a sivatagból kiverték az ígért földére. Ilyen nagy szellem volt Kossuth Lajos.

Mit eseteljek pályájából: tündöklik, mint a hadak utja az égen. Esetelem azt, amit saját semeimmel láttam. Esetelem az ő halálát és feltámadását. Azután így folytatja beszédét: Így támadt fel Kossuth a saját nemzetében és így támad fel most is faluról-falura, városról-városra és elérkezett a mai napon a szabad hajduk földjére, Hajdunánás városába és itt fog állani, példázván nem Kossuth nagyságát, hanem a mi hűségünket az ő emléke iránt. Itt áll előtünk előtörve a földből. Nézzetek reá. (Itt lehullt a lepel, az óriási tömeg dörgő éljenzéssel és tappsal üdvözölte a szobrot.) Az éljenzés lecsillapultával Rákosi folytatja:

Itt áll a mi szobrunk hajdu testvérek! Félkezéssel a szívéhez kap, abba a nagy szívébe, melyből egykor a hallhatatlan érzelme és gondolatok nilusi áradata tört elő, megtermékenyítvén az országot, másik kezét ökölre szoritva mutatja, hogy nincs még vége a magyar nemzet 1000 éves küzdelmének, nincs még vége a Boeska, Rákóczi-Kossuth harczának, még mindig nem a sima kéz, az ökölre szoritott kéz politikájára van szükségünk, hogy szétűthessünk ellenlenségünk és irigysink között, mert Magyarország nem szabadon repülő madár, hanem egy papírsárkány, melynek zsinagát a bécsi kéz fogja és porba rántja, a mikor akarja.

Ennek az állapotnak az összetörésére utal bennünket az érezőközlés és azért jó helyen van ez itt, ez a Kossuth szobor, mert ez az a föld, hol Kossuth a nemzeti ellenállást szervezte s idelelt a mi határaink mellett van a mi nagy városunk, a híres Debreczen, ahol Kossuth pályájának tetőpontjára lépett, ahol a legnagyobb csapást mérte, mikor a nemzet 1000 éves létét, becsületét megtámadó, bitorlónak a szemébe vágta a függetlenségi nyilatkozatot. (Zajos éljenzés.)

Hajdu nép! Ha zivatar vonul át a határon, jussoneszedbe, hogy a menydörgés szavából Kossuth apánk érzesszobra szól hozzád, hirdetvén a nemzet örök igazságait, a függetlenséget és a szabadságot. Azt kiáltván le hozzánk, ne feledd el nemzet az 1000 éves szenvedéseket és küzdelmeket és ha jogaidat csorbitani akarják, akkor ökölre

szoritott kézzel kiáltod: „Ne bántsd a magyart!“ (Dörgő éljenzés.) És most fogadást — tesszünk a te lábaidnál Kossuth apánk, mindnyájan, akik itt állunk, asszonyok és férfiak, ifjak és vének, hogy a hazafiság szent tüzet, amelyet épen kapunk ösintktől, sértetlenül adjunk át utódainknak. Kossuth apánk milliók nevében kiáltok hozzád:

Nem jól van a feje alja a népnek, Kéj fel apánk. igazítsd meg szegénynek.

Huber Károly szabadságdalát énekelte el a Rákosi beszéde után felhangzott lelkes éljenzés és taps lecsillapultával a dalárda, majd Pósa Lajos óriási lelkesedést és hatást kelte szavaltta el gyönyörű alkalmi költeményét, melynek befejező sorai következők:

A lobogó lobog... A dob perog...
A harsonás a harsonába fu...
Hős Damjanics, Nagy Sándor is leszáll
Es sorba mind az a sok vértanú!
Vérző sebükbe mártják kardjukat:
„Szuronyt szegezzi!“ s vezérli mind hadát.
Ijedve kél az osztrák és orosz,
Szurony elől fut, fut, ki merre lát.

Folytatják a szabadságháborút
Vitéz honvédek minden éjjelen...
Az éjjeli morajló harcz fölött
Kossuth Lajos alakja megjelen.
Aranybaber borítja homlokát,
Körötte a jövőnk korszakok,
S mint égi szó ajkán, úgy mennydörög:
„Harcozjátok, mindig harcozjátok!“

A dalárda által elénekelt Kossuth Himnusza után olólépett Kossuth Ferenc.

Megjelenésekor perczekig tartó éljenzés és taps hangzott és mikor ez megszűnt, általános figyelemről kísérve, nagy eszendben Kossuth Ferenc a következő beszédet intézte az ezekre menő néptömeghez:

Itt áll e szobor! Ajkai némák! És én mégis hallom hangját, amint harsogva szólal meg az én szívemben. Hallgassátok ti is e hangot hajduk ivadékai. — Azt mondja e hang: Meghaltam; de az az eszme, amelyért éltem, kitör a sírból és eget kér! (Éljen! éljen!)

Azt mondja e hang: Elmultam, de az az igazság, amelynek hirdetéséért életemet szenteltem, nem mult el velem és nem mulik el soha! (Viharos éljenzés és taps.)

Azt mondja e hang: Köztetek életem és köztetek fogok élni a jövőben is. Oda fogok szállni közibetek akkor, amikor a hazát veszély fogja fenyegetni. És az én nevémmel fog a jövő honvéde küzdeni, amint hogy küzdött a multban is. Az én nevémmel fogja a magyar ember még a magyar szabadságnak, magyar függetlenségnek, a magyar nép jólétének és boldogságának erős várát felépíteni! (Éljenzés.)

Azt mondja e szobor nekem, ki levett kalappal állok előtte: Hirdesd fiam Éljen! Éljen!) az én eszmémet. Ne rettenj vissza, mint ahogy nem rettentem vissza én soha életemben! Maradj hű hazádhoz mindhalálig, mint ahogy hű voltam én! (Viharos taps és éljenzés.)

És én meghallom ezt a szót. Csekély tehetséggel, de az övéhez hasonló honszerellemmel, felemelt fővel megyek az egyenes uton, azon az uton, amely a magyar becsületnek, a magyar tisztaságnak és a magyar hazafiságnak utja.

Tisztelt ünneplő közönség! (Halljuk! Halljuk!) Azt fogadta e város polgármestere, hogy önök meg fogják őrizni ezt a

szobrot, én pedig azt fogadom az önk nevében, hogy nemcsak ezt a szobrot fogják megőrizni, hanem azt a honszerelmet is, mely ezt a szobrot alkotta! (Óriási éljenzés és taps.)

A nagy lelkesedést keltő beszéd után megkezdődtek a koszoruzások.

Koszorukat helyezték a szoborra: a szoborbizottság, Nánás város, Debreczen városa, melyet Kovács József polgármester helyezett el, a nánási ev. ref. egyház Rákosi Viktor, a hajdunánási nők, a hajdunánási leányok, a gymnasiumi tanári kar, az ev. ref. tanítók, a kaszinó, a függetlenségi kör, a függetlenségi párt, a gazdák, az izr. hitközség, a dalárda, az iparos kör, az iparos ifjúság, az önkéntes tüzoltó egyesület, Böszörmény, Téglás, Ujfehértó, Búd-Szent-Mihály, Szoboszló, Nádudvar, Hadház, Dorog, Sámson városok, községek, a Hazai bizt. intézet, a nánási özvegy polgárnők és számosan a magánosok közül.

A koszoruzás után a közönség elénekelt a Szózatot, mire az ünnepély véget ért.

Kossuth szobráról a lepel Rákosi beszéde alatt hullott le. A szobor Horvay János fiatal szobrász jeles alkotása.

A szobor a városháza előtti tágas szabad téren hatalmas gránit talapzaton áll.

A művész Kossuthot szónokló helyzetben alkotta meg.

A szobor impozáns és Kossuth pompásan el van találva.

A fiatal szobrásznak melegen gratuláltak sikerült alkotásáért.

A nánásiak nagy fogadójának tágas terme zsufolásig megtelt a délutáni banketten. Az első pohárköszöntőt Csuhány László polgármester mondotta, éltetvén Kossuth Ferenczet. Utána Kossuth Ferencz emelkedett szólásra és nagy figyelem között a következő érdekes kijelentéseket tartalmazó beszédet mondotta:

Nem tudom, hogy közöttünk vannak-e olyanok, akik nem a mi elveinket vallják. Valószínűleg tartom, hogy vannak. De mindenesetre — mondhatom — hogy Kossuth Lajos emléke nem egy párté, hanem az egész nemzeté. (Igaz! Ugy van!) És hogy Kossuth Lajos emlékének kisbebitése lenne az, hogyha azt egy párt foglalná le a maga számára, midőn azt az egész magyar nemzet követelheti magának.

Higgyék el tisztelt uraim, Kossuth Lajos emléke — és most itt nem úgy szolok mint az ő fia, hanem mint magyar hazafi — az egész magyar nemzeté. (Ugy van! Ugy van!) Ragaszkodjék minden magyar ember elvkülönbség nélkül ehhez az eszmékhez, amely eszméknek a nevében üdvözülni fog még ez az ország. (Éljen! Éljen!)

Tisztelt uraim! Most azoknak szolok, akik nem vallják az én elveimet. Engedjék meg mégis, hogy én a függetlenségi elvköről beszéljek, mert úgy hiszem, hogy mindenki, talán még azok sem, akik elvszerűleg szoktak engemet szidalmazni, mióta hazafélttem, hiszik azt, hogy Kossuth Lajos fia ne lenne függetlenségi párti. A függetlenségi párti vagyok és a függetlenségi párt ezen magasztos ünnepén az én lelkeim tele van függetlenségi gondolatokkal. (Éljenzés.)

Tisztelt ünneplő közönség! Kossuth Lajosnak szellemére és ezen szellem tanítására rég nem volt olyan nagy szüksége az országnak, mint épen most van. Igaz, hogy a közszellem felébredt és azt hiszem, hogy a közszellem felébredésének mi, függetlenségi párt is részesei vagyunk. A közszellem felébredt, de ébredését olyan jelenségek követik, amelyek nem örvendetesek. Így például sok helyről igyekeznek elhomályosítani a függetlenségi elveknek tisztaságát (Igaz! Ugy van!)

A függetlenségi párt 37 év óta hirdeti, hogy a 67-es alap törlendő, hogy az 1867. évi XII. törvényzikket el kell törölni, mert ennek alapján Magyarország függetlenségének attributumait, kellékeit törölni nem lehet! (délnek éljenzés.) Ez volt a függetlenségi pártnak alapelve 67 óta és most legnagyobb megütközéssel látjuk, hogy vannak még függetlenségi pártiak is, akik 1867. évi XII. törvényzikknek fentartását és végrehajtását követelik, akik azt hiszik, hogy ezzel a törlendő törvényzikkal a magyar államiságnak a legfőbb attributumát, a magyar hadsereget ki lehet vinni.

Tisztelt Uraim! Igen nagy eszmezavarok készülnek ebben az országban éppen akkor, amikor az ország a legnagyobb erőfeszítést tette arra nézve, hogy a magyar önállóság legfőbb attributumát, a magyar hadsereg magyarrá tételét ki akarja vinni.

Eppen ekkor termett két párt, amely azt mondja, hogy a 67 alapján kivivható Magyarország önállósága. En az országos szerencsétlenségnek tartom, mert 1867-ben mikor megalkottatott, már akkor a csodához nagyon közel volt. (Igaz! Ugy van!)

Evek óta tudjuk azt, hogy nem működik a 67 rendesen. Nagyon káros tehát az országra nézve, hogy épen akkor, amikor erről a tényről már megkezdett győződni, hogy tudniillik a 67 helytelenül működik, éppen akkor keltik némelyek azt az illuziót az országban, hogy a 67-es alapon Magyarország független államisága felépíthető, amit valószínűleg, sőt bizonyosan sokan és egész őszintén táplálnak. Nagyon félek, hogy ez visszaléki egy pár évtizedre azt, ami különben nemsokára bekövetkezett volna: hogy a 67-es törvények önmaguktól összerokadnak volna. Ime tehát nagy szüksége van az országnak arra, hogy Kossuth szelleme megjelenjék és emlékeztessen arra, hogy Kossuth Lajos azt üzenté, hogy a 67-tel Magyarország állami önállóságát felépíteni nem lehet! (Helyeslés és éljenzés.)

En pedig — tisztelt ünneplő közönség — ki az ő véréből való vér vagyok (Éljen! Éljen!) és ha nem is örököltem az ő nagy tehetségeit, de örököltem az ő lángoló hazaszeretetét (Viharos éljenzés), én öröködni fogok azon, hogy a függetlenségi hagyományokat, függetlenségi elveket el ne homályosítsák percznyi előnyökért. Ennekem hivatásom, hogy e felett örököljem, amely munkámban mindig követ az én lelkes csapatom; de engedjék meg kijelentem, hogyha magam maradok is, azt a független zászlót, amelyet apám sirja mellől felemltem, összeroncokolni, összepiszkolni nem engedem! (Óriási és hosszantartó taps és éljenzés.)

Egymagam fogom fenn lobogtatni, hirdetni, hogy az egyetlen üdvözülés az ország számára a 48-as törvényekben van. Én 48-as ember vagyok és azt mondom, hogy 48-asdit játszani 67-es alapon nem lehet.

Tisztelt Uraim! Megvallom, meglepetve láttam azt, hogy a kormánypártnak legjobbjai a kormánypárt érdeműl tudják be azokat a csekély vívmányokat, amelyeket az ország kivívott a maga számára. Csodálom ezt, mert mindenki tudja, hogy mily óriási erőfeszítésekbe kerültek ezen vívmányok megszerzése és mindenki tudja, hogy

milyen ellenállást fejtett ki a kormánypárt ezen vívmányok megszerzése ellen. De tisztelt Uraim, én nem tartom helyesnek azt, hogy a pártok a felett vetélkedjenek, hogy melyik hazafias szolgálát, melyik pártnak az érdeme, mert higgyék el tisztelt Uraim, hogy minden pártnak kötelessége szolgálni a hazát; azzal tehát, hogy valakinek sikerült valamit a köz javára tenni, nem kell dicsekednünk, mert ez csak egyszerű hazafias kötelesség.

Ha a dicsekvés terén akarnánk maradni, akkor mi, függetlenségi párt dicsekedhetnénk legjobban, mert hisz ki beszélt például még csak tíz évvel ezelőtt is Magyarországon gazdasági önállóságról.

Csaknem senki. Most pedig a gazdasági önállóság eszméje a mi apostoloskodásunk befolyása alatt nagy tért hódított. Kik ébresztették fel a közvéleményt úgy, hogy a nemzeti követelések teljesen előtérbe nyomulnak?

Mi tettük azt, tisztelt Uraim! De azt hiszem, hozzátehetjük Kossuth Lajosnak azt az elvét, amit híven megőriztünk szívünkben, hogy a hazáért minden fel lehet és fel kell áldozni, csak egyet nem: magát a hazát! (Éljen! Éljen! Ugy van!)

En abban, hogy a hazáért mindent fel kell áldozni, csak a hazát nem, ebben nekem is részem van és amint ott a téren édes atyám érezzsobra előtt mondtam, itt is elmondom, hogy én éitem fogytaig járnai fogok azon az egyenes úton, amelyet kijelölt számomra a végzet.

Tudom, hogy ez az út tövisekkel van tele, göröngyös; tudom, hogy ez az út igen meredek; azt is tudom, hogy ezen az úton könnyű a visszasiklás, amely ha egyszer megtörténik, akkor a visszasikló lesüljed egész a posványokig.

Tudom azt is, hogy — és most az én képviselőtársaimhoz szolok, akik velem járnak ezen a nehéz úton — hogy én nekik semmit sem adhatok, csak azt mondhatom: Jertek velem dolgozni, nehéz munkáival dolgozni a hazáért (Viharos éljenzés.)

En köztetek első lenni nem akarok, csak a dologból akarom jobban kivenni részemem, mint ti. En erről az utról eltérni nem fogok soha, és ezt magamnak érdeműl nem tudom be, mert hiszen mi lehet az én életem célja itt Magyarországon; mire gondolhatok, hiszen azokat, akik embri törvények szerint legközelebb állottak én hozzám, elvette az Ur isten; nekem nincsen más ebben a hazában, mint a magyar nép, a magyar szabadság, a magyar haza felvirágzásának, függetlenségének kivívása. (Zugó éljenzés.)

En akinek más nincs, mint az ő hazája más, mint jó hazafi nem lehet. (Éljen! Éljen!)

Ezt akartam önöknek elmondani és azt hiszem, hogy ezekben mindnyájan egyetértünk.

Azt hiszem, hogy kevés magyar ember van, aki azt ne mondaná, hogy Kossuth Lajosnak fia másképen, mint ahogy én beszéltem, és másképen, mint ahogy én cselekedtem, nem beszélhetett és nem cselekedhetett.

Hajdunánás polgárságára és a polgárság méltó képviselőjére: a polgármesterre üritem poharamat.

Dr. Nagy Gábor a szobor leleplezésnél jelen volt vendégeket, Papp Elek képviselő viharos tapsok között az önálló nemzeti magyar államot, Nagy Elek Kossuth Ferenczet, Pósa Lajost, Rákosi Vikort, Pósa Lajos a nánási polgárságot és Rákosi Vikort, Brassay Karoly tanár Horvay János szobrászt, Horvay János a szobor-bizottságot, Ritók István Papp Elek, Kalmán Lajos a hajduböszörményi függetlenségi párt elnöke Rákosi Vikort, Mezőssy Bélát 6.

Törlesztéses és egyéb kölcsönöket **Hartstein Kalmán Debrecen.**
a legelőnyösebb feltételek mellett
eszi özől ki jelzalog kölcsön irodája Piac-utca 38 szám.

Nessi Pált, majd dr. Bakonyi Samu a nánási közönséget éllette. Ugyan csak a nánásiakra emelte poharát Pozsgay Miklós orsz. képviselő is. Az emelkedett hangú bankett d. u. 5 óra-**or** végződött.

A nánási ünnepélynek egyik legszebb része délután zajlott le a már leleplezett szép szobor lábainál. Ezernyi nép jelenlétében a nánási iskolák közel két ezer főnyi növendék seregét elővezették a tanítók, tanárok, hogy zsege szívük áldozatát ők is lerakják a hazaszeretet frissen emelt oltárkövére. A vendégek valamennyien ott voltak ennél a gyönyörű jelenetnél, hol érző szívű ember szeme nem maradhatott könyhullás nélkül. A nánási dalárda éneke nyitotta meg ezt a fenségesen szép ünnepélyt. Egy kis diák a gimnázium koszoruját tett le a szoborra. Nagy Gábor ügyvéd bájos leánykaja pedig a polgári iskola koszoruját hozta el, bátor szavak kíséretében helyezvén azt a szoborra.

Azután egy kis nemzetiszínű szalagos szépkis leánya: E es Zsuzsika Pósa Lajos Fiamhoz című versét szavalta el meglepő ügyességgel. Utána Zsuga Imre, elemi iskolai növendék talpra esett mondókáival lépte meg a közönséget. Pósa bácsi mindkét gyerek szavallatát azzal honorálta, hogy homlokukra csókolta a bátor kis szónokokat. Nagy élek éllette ezután a legnagyobb gyermekköltőt. Bankó Lajos az egyház nevében köszönte meg Pósa Lajos közreműködését. Végül Pósa Lajos a gyermek sereggel hazafias imát mondott. A felejthetetlen szép ünnep a szózat élénklésével végződött.

NAPI HIREK.

— **A főiskola zászlója.** Megemlékeztünk már arról a mozgalomról, mely az akadémia polgársága körében indult az iránt, hogy a hittanhallgatók és a jogászok együttesen zászlót szerezzen be. Ebben az ügyben szerdán, e hó 5-én tartanak ülést.

— **A jog és pénzügyi bizottság** ma délután 3 órakor gyulést tart. A gyűlésen Vecsey Imre helyett Oláh Károly elnököl.

— **A városházáról.** Király Gyula tanácsnok szabadságáról hazaérkezett s megkezdte hivatalos működését.

— **Esküvő.** Láber Aladár gépészmérnök, Láber Mihály nyug. máv. üzletvezető és a helyi vasut igazgatójának fia holnap, 4 én esküszik örök hűséget Berényi Lajos máv. felügyelő kedves és művelt leányának Gizellának. A polgári házasságkötés d. e. 11 órakor lesz az anyakönyvi hivatalban, az egyházi pedig d. u. 4 órakor a róm. kath. templomban, hol dr. Wofalka Nándor fogja az új párt összehadni.

— **A Hittanszaki Segítő Egyesület,** mely az előző években is olyan áldásos működést fejtett ki a szegénysorsu hittanhallgatók segélyezése körül, ma tartja alakuló gyűlését, melyen az egyesület tisztikarát választják meg.

— **Az onodói iskola megnyitása.** Az onodói uj községi iskolát tegnap nyitották meg. A megnyitási ünnepen jelen voltak Kiss Albert iskolaszéki elnök, Oláh Károly tanácsnok, Kovács János iskolai felügyelő, Varga Károly tb. tanácsnok, dr. Vargha Elemér polgármesteri titkár, Szilágyi Bálint birtokossági jegyző, Kovács János birtokossági gondnok, dr. Baosó Dezső iskolaszéki tag, számos birtokos és birtokosnő. Az ünnepély énekkel kezdődött, majd Kiss Albert mondott magasztos szép imát, mely

után Szilágyi Bálint a birtokosság nevében köszönetet mondott a tanácsnak az iskola létesítéséért, mire Oláh Károly válaszolt a tanács nevében, Kiss Albert a tanítókhoz intézett biztató beszédet, kiknek nevében Jeney Mihály tanító mondott köszönetet, kérve a közönség támogatását. Oláh Károly végül a város nevében az iskolát megnyitottnak jelentette ki. Hajdu Péter birtokos 30 táblát, Jobbágy Imre birtokos pedig 10 koronát adományozott az iskolának.

— **Szüretetek.** A debreczeni szőlős kertekben megkezdődtek a szüretelések. A csapó kertben e hó 6 és 7-én, a Boldogfalvai kertben pedig 12 és 13-án szüretelnek.

— **Huszonötéves jubileum.** Szép ünnepély színhelye volt tegnap este a pénzügyi kuglizó. Tegnap volt ugyanis 25 éve, hogy Oláh Károly köztisztviselői működését megkezdte. Ezt az alkalmat megragadták barátai és a népszerű tanácsnok tiszteletére barátságos lakomát rendeztek, melyen számosan vettek részt. Az egybegyűltek nevében Orosz Lajos pénzügyi s. titkár üdvözölte az ünnepeltet, ki meghatva köszönte meg a kellemes és szép meglepetést, melyben részesítették. Oláh Károlyt jubileuma alkalmából a mai nap folyamán számosan üdvözölték.

— **Egyháztársadalmi összejövetelek.** A Hittanszaki Önképző Társulat már e hónapban megkezdte az egyháztársadalmi összejövetelek tartását. Az első ilyen összejövetel október 16-án, vasárnap lesz.

— **Ülés az ipartestületen.** Tegnap délelőtt zsufolásig megtöltötték az iparosok az ipartestület tanácstermét. Az ülésen nagy érdeklődéssel tárgyaltak a karácsonyi iparkiallításról, mely előre láthatólag igen nagy szabásu lesz.

— **Meggyilkolt testvérek.** Hajdunánás közönségét kettős gyilkosság tartja izgatottságban. Két testvért meggyilkoltak szombat este 7 órakor. A gyilkosság perlekedésből, régi viszályból keletkezett. Az áldozat két testvér Oláh László és Oláh István testvérek, kik rég perlekednek szomszédjukkal Hodos Imrével. Hodos Imre mindig az Oláhék földjén keresztül megy a tanyára, ami miatt Oláhékkal több ízben volt összeszólalkozása. Szombat este is így tett Hodosi és emiatt keletkezett a perlekedés, majd a gyilkosság. Ahogy az Oláhék földjén atakart menni, az Oláh fiuk utját állották. Perlekedésre került a sor, mikor egyszerre csak két lövés hangzott el. A két Oláh fiu elesett. A testvéreket Hodos kocsisa, Oláh Sándor lötte meg. Oláh Istvánnak a sértekek fejébe hatoltak s tegnap délben meghalt, a másik áldozat még él, de életben maradásához nincs remény. A gyilkos kocsist elfogták s kihallgatása alkalmával azt vallotta, hogy gazdája, Hodos biztatta, hogy löje le a két Oláh fiut.

— **A polgári felleltemény.** A városi tanács elrendelte, hogy a polgári felleltemény a halápi és bánki erdőségekben levő raktárakból is kiadható legyen. Utasította ennél fogva a házipénztári hivatalt, hogy a Halápon levő 980 m. öl továbbá Bánkon levő 240 és fél m. öl hasított tölgyfát ölenként 12 korona árban, azonban első sorban a Halápról, mint polgári fellelteményt a jelentkező jogosultaknak adja ki. Utasította továbbá, hogy a Halápon levő 97 m. öl I. osztályu, a Bánkon levő 29 m. öl I. osztályu botfát 10 korona, azaz tíz korona árban, a Halápon levő 49 és fél m. öl II. osztályu botfát, ölenként 6, azaz hat korona árban, a Bánkon levő 2 és fél öl göresfát ölenként 14 kor. azaz tizenhárom korona árban értékesítse.

— **Halálozások.** Legutóbbi kimutatásunk óta az anyakönyvi hivatal halálozási osztályánál a következő haláleseteket jelentették be: Solti Sándor ev. ref. 21 hónapos, Rizzák János gör. kath. 16 éves, Rózsa János ev. ref. 69 éves, Papp János ev. ref. 78 éves 48-as honvé, Kovács Irma ev. ref. 8 napos, Bakos Gizella ev. ref. 11 éves,

Papp Mihály ev. ref. 2 napos, Végh Róza ev. ref. 10 hónapos.

— **Öngyilkos mezőőr.** Torony Imre nánási mezőőr 24 évi szolgálata óta a nyáron történt meg először, hogy a gondjaira bízott buzakeresztek közül 8-at elloptak. Azóta a szegény ember valósággal buskomor. A napokban aztán anynyira erőt vet rajta a bánat, hogy egy létrára felakasztotta magát s mire észrevették, meghalt.

— **Takács János vallomása.** Tegnap hozták a csendőrök Takács Jánost, ki itt több lopást követett el. Az elzúllott segédjegyző Mile Pál rendőrfogalmazónak mindent bevallott. Bismerte, hogy Antal Adolfól 6 lopta el az ékszereket és hogy a Méliusz téren Mihályfi Ferencznél lakásnézés ürügye alatt 6 követte el azt a nagyobb ékszerlopást, melyet annak idejében részletesen megirtunk. Sőt Mile faggatására bevallotta azt is, hogy a Pacsirta-utczán lakó özvegy Pápai Mihálynétól is ellopott egy napon egy értékes szivartárczát. — Ezeket az ékszereket Nagyváradon elzalogosította, a zálogjegyeket pedig megsemmisítette. Nagyváradról Aradra ment, hol megtudta, hogy a közel levő Maroda községben segédjegyzőt keresnek. Oda utazott ajánlkozni és az állást el is nyerte. Időközben az aradi rendőrség megkapta Debreczenből a Takács János köröző levelét melyet közölt a marodai csendőrséggel is és így a csendőrök elfogták. Takács az egész idő alatt a gyengeelműséget szinlelte. Ma délelőtt lefényképezték és délután átkísérték a kir. ügyészséghez.

— **Elhunyt gyógyszerész.** A debreczeni közkörház gyógyszerészének gondnoka, a köztisztelőben álló Gaszner Kálmán gyógyszerész tegnap reggel alig pár napi betegeskedés után meghalt. A 41 éves, erőteljes férfi szivbajos volt ugyan, de baja komolylyá csak a napokban vált és — dacára annak, hogy a kórház orvosai mindent elkövettek megmentésére — kiszemvedett. Az elhunyt gyógyszerészt ma délután temetik a közkörháztól a róm. kath. temetőbe.

— **Éjjeli támadás.** Az elmúlt éjjel a Pacsirta-utczán haladt három társával Szilágyi Bernát iparos segéd. Eszrevették, hogy az utca közepén egy ember fekszik. Odamentek s látták, hogy a földön fekvő ember felső ajka teljesen át van vágva. A megsebzett ember erősen vérzett s mikor Szilágyi lehajolt hozzá, hogy fölemelje a földről, egy alak észrevétlenül felé surrant és végig hasította Szilágyi arcát a fülétől az ajkáig. Szilágyi elesett, két társa pedig üldözőbe vette az éjjeli támadót, de elfogni nem tudták. A két megsebzett embert bevitték a közkörházba, a vérengző embert pedig nagyban keresik.

— **Talált tárgyak.** A rendőrségre egy arany nyaktűt és egy női kendőt vittek fel. E két elveszett tárgyat igazolt tulajdonosa a bünygi osztálynál átveheti.

— **A pálinka áldozata.** Gaosal Balázs 65 éves tiszafeüdi napszámos alkoholmérgezés következtében a közkörházban meghalt.

— **Szebb hazába megy vigadni a madár.** Esténként, amikor az élet vásári zsvijaja elnémult a városban, hangos gárogás hallatszik alá a magasból. Egy-egy csoport költöző vadlud vonul el felettünk. Utra keltek immár a fecskékkel, golyákkal

együtt s rájuk gondolva eszünkbe jutnak a költő szavai, hanem egy kis változtatással: Neked két hazát adott végzeted, Nekünk egy van — de nincs benn' köszönet.

— **Gazdálkodóknak** Horváth Gusztáv óraműves Hatvan-utca 2. szám alatti cég, ilyen című mai számunkban megjelent hirdetését olvasóink szives figyelmébe ajánljuk.

— **Letzter József fényképészeti, festészeti és fényképnagyítási műterme Piacz-utca 44., dr. Ujjalussy-ház. Állandó fényképkiallítás a műterem kapubejárataánál levő kirakatokban.**

— **Amatőr otthon.** Érdekes ujtítás. Azon tisztelt amatőrök, kik a Schwartz féle üzletben fedezik fényképészeti cikkek szükségleteit, teljesen díjtalanul használhatják a volt Balkányi-féle műtermet, Piacz-utca 81. szám, akár felvételre, akár bármilyen fényképészeti munkára, hol egy tanult fényképész áll rendelkezésükre, valamint egy kitűnő nagytűgép.

TÁVIRATOK.

— A „Debreczen” eredeti távirata. — Saját tudósítónktól.

Uj politikai párt.

Fülpöszállás, október 3. Csávolszky orsz. képviselő tegnap itt beszámoló beszédet tartott, amelyben intrazigens álláspontját fejtette ki és az ellenzéki pártokat támadta.

A népgyűlés a beszámoló beszéd hatása alatt Csávolszky elnöklétével megalkította a Függelenségi Kossuth Lajos pártot. Megválasztották az intéző bizottságot, amely a magyarországi függetlenségi egyesületeket, köröket és választókat csatlakozásra fogja felhívni.

Politikai körökben száználmas mosolylyal fogadják a Csávolszky vergődését. Ugyan ki fogja követni ezt az urat?

Orosz-japán háboru.

Budapest, okt. 3. Londonból jelentik: A japán harezvonalon belül orosz tüzeres csapatok jelentek meg, amelyeknek azonban nem volt komoly szándékuk, amit mutat az is, hogy nemokára visszavonultak.

Az oroszokat a legnagyobb mértékben meglepi a japánok tétlensége. A japánok azt várják, hogy Port-Arthurban a belső erősségeket bevegyék.

Az első japán katonai vonat Lio-jiangba megérkezett. Az első vonatok élelmiszert, lőszert és vasuti anyagszereket szállítottak.

Csifuból jelentik, hogy kínai hírek szerint a múlt hónap **28-án és 29-én erős harozok folytak** a Galamböböl közelében. Az oroszok eredménytelenül törekedtek arra, hogy hatalmukba ejtsék a japánok által felállított nagy kaliberű ágyukat.

Körber az obstrukció ellen.

Budapest, okt. 3. Bécsből táviratozzák: Körber osztrák miniszterelnök beszédét mondott az osztrák iparszövetség közgyűlésén. Beszédében említi azokat a védekezéseket, melyeket az esetleges obstrukció ellen alkalmazni fog. Az iparra, a

kereskedelemre veszélyes politikai ténykedések ellen minden eszközzel védekezni fog.

Parlamenti beszámoló.

Pápa, okt. 3. Hegedüs Loránt országgyűlési képviselő tegnap délelőtt beszámoló beszédet tartott, melyben rámutatott parlamenti munkásságára.

Apponyi ünneplése.

Budapest, okt. 3. A Magyar nemzeti Szövetség, amely tavaly zászlót küldött az amerikai magyarságnak, azon dolgozik, hogy Apponyi Albert grófot és társait a főváros ünnepélyesen fogadja. — Az ünneplés Apponyi személyének fog szólni, aki hazafias szereplésével az amerikaiak ünneplését vitta ki a magyarság számára. A szövetség körlevelet intéz a főváros egyesületeihez és polgárságához, hogy a fogadtatást minél impozánsabbá tegyék.

Budapesti árutözsde.

Készaru : ártartó.

	— okt. 3.
Buza őszre	10:27—
Buza tavaszra	10:65—
Rozs őszre	7:48—7:49
Rozs tavaszra	7:93—7:94
Tengeri őszre	7:37—7:39
Zab	6:76—6:77
Arpa	7:20—7:21

TÖRVENYKEZÉS.

E heti bünygyi főtárgyalások. 1904 október 3-án hétfőn, fellebbviteli ügyek. Október 4-én kedden, főtárgyalások. Szabó István ellen, orgazdaság vétségeért. Albert Ferencz ellen, súlyos testisértés büntetteért. Barosa Dániel s társa ellen, lopás büntetteért. Somogyi Ferencz s társa ellen, lopás büntetteért. — Ugyanaznap a II-ik Tanács előtt. Gorzsás István ellen, lopás büntetteért. Grósz Menyhért s társa ellen, lopás büntetteért. Enekes István ellen, lopás büntetteért. Kovács József ellen, gondatlanságból okozott súlyos testisértésért. — Október 5-én szerdán, főtárgyalások. özv. Novák Józsefné ellen, súlyos testisértés. Friedmann Jakab s társa ellen, magánosok elleni erőszakért. Szatmári Lajos ellen, lopás büntetteért. Rák Juliánna s társa ellen, lopás büntetteért. — Október hó 6-án csütörtökön, főtárgyalás. Csóka József ellen, lopás büntetteért. Somogy József ellen, csalás büntetteért. Juhász Bálintné ellen, lopás büntetteért. Kelemen Sándorné ellen, lopás büntetteért. — Október hó 7-én, pénteken főtárgyalások: dr. Freund Dezső s társa ellen sajtó útján elkövetett becsületsértési vétsége. Manizsáta József ellen sajtó útján elkövetett becsületsértési vétsége. Kertész Bertalan ellen lopás büntette. Czákó János s társa ellen, lopás s orgazdaság büntette.

SZINHÁZ.

Heti műsor.

Hétfő, okt. 3. Az asszony verve jó. (Népszinmű.) „B” bérlet.
Kedd, okt. 4. Annuska. (Másodsor.) „C” bérlet.
Szerda, okt. 5. Az eleven ördög. (Operette.) „A” bérlet.
Csütörtök, okt. 6. Alkalmi költemény és Annuska. (Harmadsor.) „B” bérlet.

Péntek, okt. 7. Mikádó. (Operette.) „C” bérlet.

Szombat, okt. 8. Annuska. (Negyedsor.) „A” bérlet.

Vasárnap, okt. 9. délután: Katalin. (Operette); este: Byzancez. (Dráma, előszór.)

Aranyvirág. Szombaton este kezdte meg színtársulatunk előadásait Huszka-Martos ismert operettjével az „Aranyvirág”-gal. Nem akarjuk vitatni az ünnepélyes megnyitók jogosultságát, csak azt jegyezzük meg, hogy a vizontlátás örömeit alkalmasabb darab fokozta volna. Az előadás kissé lanyhán ment, újat csak Krémer produkált sikerült Fregoli utánzatával. Az operetteket illetőleg meg kell jegyeznünk, hogy a zenekar kiegészítésre szorul. Gondoskodni kellene szólistákról. A rézfuvók örökös disztónálásának is csak így lehetne véget vetni. Megfelelő zenekar nélkül operettet előadni ma már lehetetlenség számba megy.

Az első premier.

Annuska. Vigjáték. Irta: Gárdonyi Géza.

Makó Lajos — az előjelekből ítélve — ügyesen és szerencsésen állította össze a a havi műsorát. Ujdonság lesz elég, de azt is hozzáfűhetjük, ha olyan lesz mindenik, mint a tegnap bemutatott „Annuska”, sem az erkölcsi, sem pedig az anyagi siker nem marad el.

A Nemzeti színházban adták első ízben Gárdonyi vigjátékát. Csak természetesen találjuk, hogy tetszést és sikert aratott. Az író személye maga is elég biztosíték, hogy csak jóval lép a közönség elé, a bizalmat bátran előlegezhetik a szerzőnek eddigi ismert munkái, de hogy Gárdonyi „Annuskája” egyike a legsikerültebb vigjátékoknak, arról tegnap este alkalmunk volt nekünk is meggyőződni.

Nem a francia és német bohózat, vigjáték írók nyomdokain halad, nem a frivolitás, a helyzet komikumá biztosítja a darab sikerét, hanem maga a darab bájosága, kedvessége, mely mind a három felvonáson végig vonul és az a gyönyörű folyékony nyelvezet, amelylyel a szerző megírta és az alakok, kiket a szerző ügyesen, mindvégig szellemesen beszéltet, anélkül, hogy a helylyel-közszu párbeszéddek untatnák a hallgatóságot.

A darab meséje röviden ez: Nagy István Péter tizenhét esztendő leánykája: Annuska azzal az elhatározással tér vissza a zárdából a szülei házba, hogy apáca lesz. Félig-meddig már fogadalmat is tett a zárdában Terézia nővérnek: becsületszóra megígérte neki, hogy fölveszi a fátyolt. Annuska szülei éppen ellenkezőleg: leányuk férjhezadását tervezik. A jómódu ifju Balog Miklós a kérő, aki gyermekkorá óta szereti Annuskát. Ez a házasság már csak azért is kedves a szülőknek, mert nagyon rosszul megy a gazdaság, az öreg Nagy István tele van adósságokkal és nyagi gondokkal küzd. Annuska azonban hallani sem akar a férjhezmenetelről.

A prépost, a leány nagybátyja, azt írja öccsének, hogy olyan nagy örömmel értesült Annuska istenes elhatározásáról, hogy szívesen ad a szülőknek kárpótlásul 200 ezer koronát azon a napon, mikor Annuska belép az apácák közé. A szülőket a fényes ajánlat megrendíti, másik két leánykájuk jövődő sorsára gondolva, már-már beleegyeznek abba, hogy Annuska hó kívánságát teljesítsék. Miklós szerelme azonban időközben megingatta Annuska elhatározását. De miután így most már szülei is beleegyeztek abba, amire anyyira vágyott és félreértésből azt hiszi, hogy Miklós bátránjával, Sárival, a postamester leányával fog megvigasztalódni: daozosan megmarad elhatározása mellett és kijelenti, hogy akaratára megmásíthatatlan: apáca lesz.

Miklós csodott reményekkel elhatározza, hogy beáll barátának. Annuska azonban most már szíve szavára hallgat és nyakába borul szerelmes vőlegényének.

Nyugodt lélekkel írhatjuk: „Annuska” általános tetszést és sikert aratott.

Hogy ez így volt, mindenestre az is hozzájárult, hogy a czimeszerep Szabó Irma kezében volt. Távozása óta első fellépte ez volt Szabó Irmának. Nagy nyereség az ő ezerszödtetése. Ösmerjük már a multból kiváló tehetségét és tegnap örömmel tapasztaltuk, hogy tehetsége izmosodott, fejlődött. Az a nemes egyszerűség, az a közvetlen, a legkisebb túlzás nélküli természetesség, melylyel Annuska bájos szerepét felruházta, megjátszotta, csak sikert biztosított a darabnak. Ilyenformán kettős élvezetben volt része a szép számú közönségnek, akik Szabó Irma művészetét elismerő lelkes tapsokkal jutalmazták.

A másik főszerepet Hahnel Aranka játszotta. Az ő kitűnő játéka sem maradt hatástalanul s neki is kijutott a tapsokból.

A többi szereplők: Iványi, Sebestyén, Faragó, Krémer, Csontos egytől-egyik nagy igyekezettel és látható pompás hangulattal juttatták érvényre „Annuska” szépségeit.

L.

TARKASÁGOK.

A debreczeni collegiumban még nem is olyan régen, híres mathesis professor volt a köztisztelet és szeretettel körülrajongott: Tóth József. Mathesis tudományánál egyedül csak vicczelő hajlama volt nagyobb.

Sokszor lefőzte ő a hanyag vagy tudatlan dákokat s köteteket levehne összeírni az ő aranymondásai: ő, amelyek volt tanítványai körében ma is szájról-szájra járnak. Egy alkalommal a 7-ik osztályban a magyarázat után egy fogós példát írat fel a nagy fekete táblára s felnyitja a baglyokat annak megfejtésére.

De tiz az osztályban nem akadt lélek, aki a nehéz feladattal képes lett volna megbirkózni s ez olyan dühbe hozta a tanár urat, hogy mérgében ilyen kifejezésre fakadt „az egész osztálynak nincs annyi esze, mint egy talyigás lónak” s ezzel a faképnél hagyta őket.

A diákok — a tanár távozta után — összeröföntek s roppant sértésnek vették a fenti kijelentést s elhatározták, hogy addig nem mennek előadásra, míg a mathesis professor meg nem követi őket. Ezen elhatározásukat tudtára adták az igazgatónak s sztrájkba léptek.

A dolog kezdett elmérgesedni, a tanárkar összeült s minthogy egy egész osztályt kicsapni nem lehet, azt határozták, hogy Tóth József tanár ur valami alkalmas formában kövesse meg a 7-ik osztályt. A mathesis nagyészű professzora megfeszítói mosolylyal adta beleegyezését s kijelentette, hogy a legközelebbi számtani órán a sértést korrigálni fogja.

A tanárkar megkönnyebbülve lélekzött fel s az igazgató az öröndetes fordulatot a baglyoknak tudtul adta.

Lett erre nagy gaudium s a baglyok önrzettől duzzadó kebellet siettek fel a számtani órára, visszafojtott lélegzettel lesték a nagytekintélyű s rettegett professzor megalázkodását.

Nyilik az ajtó, belép a tanár, siri csendben foglalja el helyet a katedrában. Majd áll s szónokol e képpen: Uraim!

a mult órán azt mondtam önöknek: az egész 7-ik osztálynak „nincs annyi esze, mint egy talyigás lónak.”

Most — a tanárkar határozata folytán — ezen kijelentésemet ezennel ünnepélyesen visszavonom s készséggel kijelentem, hogy „a 7-ik osztálynak van annyi esze, mint egy talyigás lónak.”

Kitüntetett iparos tanulók.

— október 3.

Szép kitüntetésben részesült tegnap a helybeli iparostanonciskola 9 végzett iparos tanulója, amennyiben a tanonoziskola tanítótestülete által ajánlatba hozott, e szorgalmas, jómagaviseletű és jeles eredménnyel végzett növendékeket, a helybeli ipar és kereskedelmi kamara ezüstéremmel és ezt igazoló okmányokkal tüntette ki.

A kitüntetések kiosztása, miután az iparosok oktatására szánt esernök épen a kőműves iparosok sztrájkja miatt hetek óta félben áll, a volt gazdasági tanintézet épületében tartatott meg. Az ünnepélyen az ipar és kereskedelmi kamara képviselőiben megjelent Szávay Gyula titkár, az ipartestület képviselőiben.

Az ünnepélyt, a tanórákról összehozott iparos tanonozók és a megjelent 9 kitüntetendő tanuló, valamint az iskola tanítótestülete jelenlétében, az ősz és érdemekben gazdag igazgató: Dóczy Gedeon nyitotta meg.

Az emelkedett hangú megnyitó beszéd után Vantsa György áll. iparisk. tanító, mint a tanítótestület jegyzője, a helybeli ipar és kereskedelmi kamara átiratai és a tanítótestület ide vonatkozó jegyzőkönyvi pontjainak felolvasása által megismertette a kamara azon elhatározását, melyben kilátásba helyezi, hogy évről-évre bizonyos számú iparos tanuló, akiket arra érdemesnek talál, ezüstéremmel és okmányokkal tüntet ki.

Ezután a kitüntetett s már iparossegédek vették át az ezüst érmeiket és okmányokat, név szerint: Szendrei Sándor ács, Kovács József kőműves, Polivka Pál borbély, Held Miklós czimfestő, Gyányi Ferencz lakatos, Nánássy Kálmán asztalos, Kovács Lajos lakatos, László Ferencz asztalos és Szilágyi Gábor asztalos tanulók, illetve segédek.

A kitüntetések kiosztása után ismét Dóczy Gedeon igazgató emelkedett fel s tartott a jutalmazott ifjakhoz gyönyörű szép beszédet, buzdítván őket a nemes versenyre és a becsületes munkás életre.

Emelte az ünnepélyt Szávay Gyula kamarai titkárnak a jutalmazott segédekhez és a tanuló ifjú ághoz intézett hazafias és lendületes beszéde, melynek végén köszönetet mondott az igazgatónak és a tanítótestületnek azért a hazafias munkáért, amit annyi odaadással végeztek.

Szávay Gyula szép beszéde után Dóczy Gedeon igazgató mondott köszönetet az ipar és kereskedelmi kamarának az iparos ifjak nemes versenyre öbresztése érdekében tett áldozatáért s azon tényéért, hogy az ünnepélyen épen a kitüntetettek létesítőjével volt szíves képviseltetni magát.

Nem lenne teljes tudósításunk, ha az éremről, mely debreczeni ipari termék, meg nem emlékeznénk. Az érmet Lőfkovits A. helybeli ékszerész állította elő: az érem egyik oldalán a két angyal által tartott magyar czimer látható e felirattal: *A debreczeni kereskedelmi és iparkamara kitüntető érme*, a másik oldalon babér- és oserkoszoru között e felirat olvasható: *Jeles tanulókból lesznek kitűnő mesterek*. A oserkoszoru alatt van bevésve a kitüntetett ifjú neve. Az érem kivitele csinos és izl. ses s valóban a helyi ipar egyik legszebb terméke.

Virgula.

Az ezredesné taktikája.

Irta: Sas Ede.

— Barátom, az ezredes hatvan éve, de azért mindenki tudja róla, hogy a keze nem reszket és kapásból lövi le a földobott huszfilléreseket. Mit tehettem egyebet, minthogy kaptam a melegségen, amit maga kínált nekem s azt mondtam: — Uram, az ön neje, akit én csak hódoló tisztelettel környeztem, igazat mondott, látogatásaim nem neki, hanem Bözsike kisasszonynak szólottak, akit én — megvallom ez ünnepies pillanatban — régóta lángolóan szeretek...

S a marczona ezredes erre rögtön megszédült?

— De mennyire! Boldog mosolygás öntötte el az arcát, keblére ölelt s azt mondta: Miért hallgattam el ezt oly sokáig? Hiszen ő már régóta segített volna a bajon Hiszen én tulajdonképp átkozottul derék ficzkó vagyok s ő, mint a leány gyámja, nyugodt lelkiismerettel teszi le a Bözsike jövőjét az én kezembe. S mondanom se kell neked, hogy Bözsike is kéznél volt, a tulboldog gyám első, harsogó hívására megjelent s megértvén a dolgot, hogy kérője előtt áll — pirulva rejtette arcát a piczi tenyerébe... A hadastyán pedig kiabált: Csak semmi érzékenykedés, gyerekek! És könnyek csillogtak a szemében. Ő maga meg odasielt a feleségéhez és lovagiasan bocsánatot kért tőle, miért rosszat mert róla gondolni. S az agyafurt, a zseniális asszony mosolygott s az őszülő daliához simult, megcsókolta a férjét — a kelepczébe csalt udvarló szemeláttára!...

Erre az emlékre Szirmay is jónak látta egy pohár pezsgőt fölhajtani. Egy pohár nem is volt elég: fölhajtott még egyet, azután mosolyogva ütött a bajtárs vállára, aki meglepetésében nem győzte a fejét csóválni.

— Hát hallottál már ilyet? Hát nem bámulatos ez az asszony! Mekkora heroizmus kell ahhoz: magához csalni a férfiakat és lemondani róluk — az unokahugai javára... Csak azt szeretném tudni: szövetsége-e neki ebben a ravasz vadászban az ezredes ur? Nem hiszem. A hamis asszony öntudatlan eszköznek használja föl a jámbor katonát. Csak még azt jegyzem meg megnyugtatósodra, hogy nem bántam ám meg, hogy ő méltósága a Böskét nyakamba varrta s te is jól jársz a Terikéddel. Arról már az ezredesné gondoskodik, hogyha ő becsapta a gavalérjait: az unokahuga meg ne csálja férjét...

VI.

Zala még egyre a füstkarikákat nézte, amelyek világoskék fellegétől az ezredes gömbölyű arca mosolygott feléje. Azután jökevén kiáltott föl:

— Most már mindent értek! Most már tudom, miért ujságolta ma a méltóságos asszony, hogy az eljegyzési ünnepén jelen lesz egy másik unokahuga is, Zsófi, aki ma érkezik faluról! No jó, hát én is kezére dolgozok az én bájos, fufangos rokonomnak. Meghívom az unokaöcsémet, amilyen lobbanékony fiú, még ma este beleszeret az ezredesnébe! Hadd kössék be hát a Zsófi fejét is.

(Folytatás és vége.)

Gazdálkodóknak.

Biztos járásu Anker-
órak erős járásu, 3 erős
ezüst fedéllel, pormen-
tes, rugótörés kizárva

20 koronaért

2 évi tényleges jótállással

kapható:

Horváth

óraművesnél

Debreczen, Hatvan-u. 2.

Postai szétküldés.

Javítások jutányosan

szinte jótállással.

Hirlapelárusítók

felvételnek

a „Debreczen” elárusítására
városi nyomdában,

városház, keresztépület

1 liter

Borhegyi borviz

8 krajczár,

mely kitünő, üdítő egészséges
ital, kapható

Máyer Jenőnél

előbb

Geréby Fülöp utódai Debreczen.

Üveg betét 4 krajczár.

Szőnyeg,

☒ függöny, butorszövet, ☒
linoleum

● raktárunkat, saját házukba ●

Kossuth-utca 5. sz.

|| főzletünk emeleti helyi-
ségeibe helyeztük által. ||

A még raktáron levő
szőnyeg, függöny, butor-
szövet, ágy- és asztalterítőket
ameddig a készlet tart

✦ leszállított árak mellett ✦
árusítjuk el.

Bosznay J. és Társa.

Debreczen Kossuth-u. 5.

KOCH TESTVÉREK

DEBRECZEN,
PIACZ-UTCZA 51.
= CSANAK-HÁZ. =

Budapest legnagyobb férfi-, fiu-, leányka- és
gyermekruha áruházának debreczeni fióküzlete

MA
megnyilt.

Az első nap bevételeinek tiszta jövevelmét a
Debreczen sz. kir. város részére beszerzendő mentő kocsii
javára adományozzuk.

Apró hirdetések.

Díja 10 szög 40 fillér, minden további szög 4 fillér vastagabb betűkkel n. omtartott szög 8 fillér.

Nyavalyatörés!

Ki nyavalyatörés, görcs és más ideges állapotba szenved, kérjen iratot, ingyen és bérmentve kapható a szabd. hattyú gyógyszerár-által. Majna Frankfurt.

HASZNÁLT vetőgépek, teljesen kijavítva minden nagyságban felelősség mellett a legolcsóbb árban előnyös fizetési feltételek mellett kaphatók, Rámer Sándor nagytrafik udvar Piacz-utca 26. Ugyanott vetőgépek kölcsön is kaphatók.

Gyémánt petroleum
tisztán égő, szag nélküli
soha nem füstöl
1 liter 16 krajczár.
Deutsch Albert és Fia
fűszerkereskedésében, Hatvan-utca 9.

413,20.—1904. sz.

Árverési hirdetmény.

Debreczen sz. kir város tanácsa az epreskeri csapszék és hozzátartozó föld bérbeadása végett 1904. évi október hó 17-ik napjának d. e. 9 órájára a városház nagytermében tartandó újabb árverést tűz ki. Az árverési feltételek az árverelni óhajtok általi megtekintetés végett a városi számvevői hivatalban a hivatalos órák alatt bármikor megtekinthetők.

Debreczen, 1904 szeptember hó 29.
A városi tanács.

Az általam leggondosabban összeállított e tekintélyes orvosok által ajánlott és jónak talált vegytiszta

SÓSBORSZESZ

mely már eddig is igen nagy elterjedtségnek örvend, kapható minden fűszerüzletben, valamint gyógyszerárteremben.

Ára egy kis üvegnek 45 kr., egy nagy üvegnek 90 krajczár.
Vidéki megrendelések pontosan teljesítetnek.

Használati utasítással ellátott könyvecske minden üveggel adatik.

TÓTH BÉLA

gyógytár és illatszerraktára Debreczenben (Tisza-palota).

IGEN SÜRGŐS!

ELŐJEGYZÉSEKET

Erzsébet királyné Sanatorium sorsjegyekre

eredeti kibocsátási árban

Drbként **7** K **75** f.-vel

elfogad

A DEBRECZENI IPAR ÉS KERESKEDELMI BANK.

Az előjegyzések a jelentkezés sorrendjében vétetnek figyelembe.

IGEN SÜRGŐS!